

Verslag symposium 'Energietransitie, Top-down of Bottom-up'

Op vrijdag 23 januari j.l. organiseerden het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) en het Energieonderzoek Centrum Nederland (ECN) het symposium 'Energietransitie, Top-down of Bottom-up'. Aanleiding voor het symposium zijn de recent in Brussel afgesproken Energie- en Klimaatdoelstellingen voor 2030 en hun vertaling naar de Nederlandse situatie.

Inleidingen van Jeroen Steeghs (PV Brussel), Stientje van Velthoven (D66), Bert Daniëls (ECN) en Hans Elzenga (PBL) verkenden de betekenis van de Europese doelstellingen in relatie tot het nationale beleid en de invulling van het Energieakkoord, zowel nationaal als lokaal. De aansluitende levendige discussie in een panel en met de zaal ging in op de kenmerkende Nederlandse situatie.

Het symposium leidde tot een drietal conclusies die aan het einde werden verwoord door Pieter Boot (PBL).

1. Richting

De Europese doelen geven een meer of minder concrete richting voor 2030. Dat geldt met name voor de 40% reductie van broeikasgassen. In mindere mate voor duurzame energie en energie-efficiëntie waar de nationale vertaling nog open ligt. De tegenstellingen tussen lidstaten over de hardheid en invulling van de Europese doelen is echter groot, en zal invloed hebben op de manier waarop individuele lidstaten deze Europese doelen gaan invullen. Voor Nederland is het dus zaak proactief te zijn en invloed uit te oefenen op de verdere invulling van de doelstellingen. Het voorzitterschap van Nederland in 2016 is alleen een kans als we vóór die tijd het Europese huiswerk goed hebben gedaan, daartoe is ook van belang op korte termijn verder te gaan kijken dan de uitvoering van het huidige Energieakkoord.

2. Top-Down

De conclusie van de het panel was dat de voor Nederland zo kenmerkende energie-intensieve bedrijven en het logistiek knooppunt geen belemmering hoeft te zijn voor een energietransitie, het biedt ook kansen. In vergelijking met de meeste andere EU-landen doen we het echter nog niet goed. Als oorzaak daarvan werd aangeduid dat we in Nederland, anders dan in ons omringende landen geen consequente koers varen. Het Energieakkoord kan daarin verandering brengen en een manier bieden om gezamenlijk de transitie vorm te geven, maar dan moeten de ambities wel worden omgezet in concrete resultaten. Wil dat lukken is het belangrijk ook 'het Parlement' deel te maken van het Energieakkoord.

3. Bottom-Up

Decentrale ontwikkelingen rond energie vertegenwoordigen een maatschappelijk belang en dragen daardoor bij aan de transitie, al was het maar door het versterken van het maatschappelijk draagvlak voor de transitie. Naast duurzaamheid dragen lokale cohesie en economische impulsen deze ontwikkeling. Hun kwantitatieve belang is echter nog beperkt en als we dit niet voldoende steunen dreigt 'vrijwilligersmoetheid'. Wil deze beweging groeien, dan is het belangrijk dat alle maatschappelijke baten en lasten in het beleid worden meegenomen.